

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40.
pol leta 2-20.
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.
Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.

„Prisrčen“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico.)

Oznánila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenjsko petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 : : : 2 :
6 : : : 3 :

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.
Posamične številke dobivajo se v tabakarnah v Namski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.
Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pism uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Strucelj.

— „Bog in narod!“ —

Tiska in zalaga „Gor. Tiskarna“ A. Gabrčšek (odgov. J. Krmpotič).

O gmotnem stanju učiteljstva.

„Soča“ je jako obsirno poročala o letošnjem zborovanju učiteljske „Zaveze“ v Op. liti. Takrat smo omenjali tudi govor nadučitelja v Mokronogu g. Jerneja Ravnikarja o „sijajnem gmotnem stanju slovenskega učiteljskega učitelja na koncu 19. stoletja“.

„Zaveza“ nam je poslala ta govor s prošnjo, da bi ga ponatisnili. Ker sta objavila govor oba učiteljska lista, dobili so ga gotovo pred očmi vsi gg. učitelji. Ako bi ga hoteli ponatisniti še mi, morali bi takoj priti z govorom polemiko, ki bi stvari nič ne koristila. Obznanjeno le, da „Zaveza“ razglasi oni govor v celoti, ko je vendar naš izdajatelj pri zborovanju „Zaveze“ pojasnil pravi položaj glede na neko pismo znanega gospoda učitelja z Vipavskega, in dasi je odposlanec goriskega učiteljskega društva odločno zanikal kol najmodernejša priča najgrša laž, ki se je ondi razglasila. Ako gospodje menijo, da s takim orožjem kaj dosežejo, varajo se hudo. V interesu dobre stvari same bi želeli nekoliko več takta nasproti veljavni in odlični voditeljem naroda, ki so tega vredni, če tudi ne jemljemo v poštev, da že njih dostojanstvo bi moralo dopustiti dovolj povoda, da se — o njih ne laže pri takih važnih skupščinah, kakršna je zborovanje učiteljske „Zaveze“.

Kar se tiče „Soče“, da bi se ji ne podtikali zopet kakšni nameni, naj omenimo le to-le:

Najbolj drastična slika o učiteljski misli v tem govoru je bil dopis v „Soči“ št. 10, z dne 6. marca. Ako bi g. govornik ne bil čital iz nezapljenjane „Soče“, marveč govoril iste besede kot svoje blago, najbrže bi se bil celo oglašil vladni zastopnik. — Sploh pa je znano naše stališče v tem vprašanju, in lahko rečemo, da smo doslej v tem pogledu učitelstvu več koristili nego vsi govori pri raznih zborovanjih. — Ako torej zahtevamo pravega takta, zahtevamo ga učitelstvu samemu in korist, ni pač nimamo ničesa ne pridobiti ne izgubiti, pa tudi ne vsi tisti, proti katerim so bile zlovoljno naperjene strupene pušice.

Pri zborovanju so bile sprejete tudi nekatere resolucije na koncu omenjenega govora. Te resolucije naj pa doslovno ponatisnemo. Glas se tako le:

Osmi glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Op. liti dne 20. avgusta meseca 1896. l. izjavlja:

„Z ozirom na vedno rastoči duševni in telesni napor ljudskega učitelja terja se dandanes od njega toliko, da pri sedanjem žalostnem položaju, glede službenih, gmočnih, družbenih in pravnih razmer, nikakor ne more, kakor do sedaj, vseh svojih moči posvetiti z uspehom vzvišenemu poklicu. Nepovoljni odnosi v učiteljskem stanu so že tako neznojni postali, da se je mnogo učiteljev vsled postranskih opravil ugonobilo; drugi zopet, ki nimajo prilike s takimi postranskimi službami izboljšati si svojega slabega gmočnega stanja, zró z nekako nemo obupnostjo v se bolj žalostno bodočnost — in le redki so med nami, katerim je osoda bila vsaj toliko mila, da se jim godi malo boljše. — Kolikor pa se je do sedaj storilo za učitelstvo, je tako bore malo, da se vredno ni kake osembe. Vse uravnanje učiteljskih plač po raznih kroninah bile so do sedaj samo slepih nasproti ljudstvu, češ, za učitelstvo se je storilo dovolj, več se ne more. Ne pomisli pa se, da večina učiteljskega živi v največji bedi in revščini. Posledica temu je vedno pomanjkanje učiteljev, kar pa se je še posebno v najnovejšem času zelo občutno kazati. Sicer nameravajo temu nedostatku nekoliko pripomoči z ustanovitvijo deželnih konviktov (odgojšč) za učitelje, kar pa baje ne bode dosti pomagalo. Nasprotno smemo o tem že danes izraziti svoje pomisleke, kajti marsikateri mladenci se vsled tega ne bode maral posvetiti učiteljskemu poklicu. S kakim duševno nezrelim učiteljskim naraščanjem se tudi narodovi naobrazbi ne bode koristilo. Šola, narodna izomika, ljudsko blagostanje ohrani se

le tedaj na površju časa, ako se tudi učitelj v službenem, gmočnem, družabnem in pravnem oziru vzdržuje na površju časa.

Naslanjaje se na to izjavo danes tukaj zbrano slovensko učitelstvo terja:

1. Uvaževaje prežalostno gmočno stanje vsega slovenskega ljudsko-šolskega učiteljskega — in glede na to, da v kratkem izboljšajo plače c. kr. uradnikom, duhovnikom in častnikom, zahtevamo, da se tudi ljudskim in meščanskim učiteljem, ki so za državo in deželo vendar najvažnejši činilci, letni dohodki uravnajo tako, da bodo jednakim onim c. kr. uradnikom v 11., 10. in 9. plačnem razredu za učitelstvo ljudskih ter v 10., 9. in 8. plačnem razredu za učitelstvo meščanskih sol.

2. Predno stopi ta uravnavanje v veljavo, dovolijo naj se v ta namen povsodi in takoj primerne draginske doklade.

3. Ker deželni zbori najbrže tudi v prihodnje ne bodo upoštevali § 55. državnega zakona z dne 14. maja meseca 1869. l., da bi učiteljem plače uravnavali tako, da bi ti zamogli vso svojo moč obratiti v svoj poklic ter da bi jim tudi v revščini bilo mogoče svojo rodbino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja, sklene se, visoko c. kr. vlado naprositi, da blagovoli šolo vsprejeti v svoje področje, to je, ljudska šola naj se podzdravi.

4. V dosedaj tega naj „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ stopi v dogovor z drugimi deželnimi učiteljskimi društvi v Avstriji, da ukrenejo vse potrebne.

5. Vsa ta društva naj visokemu c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje predložijo „skupno spomenico“, v kateri naj se razkrije gorje in prežalostno gmočno stanje vsega ljudsko-šolskega učiteljskega po avstrijskih deželah.

6. Ako deželna učiteljska društva — oziroma „zveze teh društev“ — spoznajo za potrebno, pošlje naj se v ta namen posebna deputacija do ministerskega predsednika, natečnega ministra — in celo do Njegovega Veličanstva, presvetlega cesarja in vladarja. Manjše dežele bi bile zastopane po enem, večje pa po dveh ali treh odposlancih.

7. Službena leta naj se vsled težavnega in napornega dela, ki ga ima učitelj pri vzgoji in pouku mladine, skrepijo na 35 let, uštevi tudi leta začasnega službovanja.

8. Naslov „podučitelj“ naj se odpravi brezpogojno.

9. Tajna kvalifikacija je nekaka nepravna in nepotrebna uredba, torej naj se odpravi.

10. Šolski zakon o nadzorovanju šol predela in popravi naj se v tem smislu, da se krajnim šolskim svetom vzame pravica nadzorstva v pedagogičnem in didaktičnem oziru; prepusti pa naj se jim samo oskrbovanje stvarnih šolskih potrebščin.

11. Glede na to, da pri sedanjih družbenih razmerah dobra vzgoja mladine posebno blagodejno vpliva v korist in blagor državi in deželi, skrbi naj se za večjo izobrazbo učiteljskega. Ako bi država to zahtevalo odklonila, naj potem dežele to vevazno vprašanje prevzamejo same v svojo skrb po vzgledu dunajskega mesta.

12. Posel „občinskega tajnika“ je časten in tak, da ga sme učitelj v prostem času opravljati; torej mu tega višje šolske gosposke tudi ne morejo in ne smejo zabraniti, ker ne nasprotuje zakonito določenim navedbam.

13. Pri bodočih volitvah v deželne zastopce naj se po vseh slovenskih pokrajnah postavi vsaj eden kandidat iz vrste učiteljev v imenik poslancev, da ti potem kot izvedenci v šolskih zadevah pri sklepanju novih šolskih zakonov, ali pa pri prenosu že obstoječih, zamorejo vedno svoje mnenje izraziti s pedagogičsko-didaktičnega stališča. Ti zastopniki iz učiteljskega stanu bili bi torej naši pravi zagovorniki in nekako poročniki za boljše prihodnost vsega slovenskega učiteljskega.

Prav čudna je zahteva, naj se ljudska šola podzdravi! V Avstriji sploh je že davno zmagalo federativno načelo in močne stranke se bore proti sovražnemu nam centralizmu. Vse češke stranke so nasprotno centralizmu; enako bi se lepó zahvalili Poljaki, ako bi se jim ponujali na Dunaju, da bodo poslej z Dunaja vodili deželno upravo in posebno solstvo. Zlasti kar se tiče šole so vse stranke edine, da v njej naj imajo prvo besedo posamične dežele; le mi Slovenci smo „narodni avtonomisti“ in hočemo, da slovenska šola bodi v rokah slov. naroda, ne pa deželne ali državne oblasti!

Zdaj pa pridejo gg. učitelji slovenski z zahtevo, ljudska šola naj se podzdravi! Od kod toliko nasprotje?!

Sicer je znana reč, da taka zahteva je v Avstriji neizvršljiva! Deželni zbori nikdar ne privoče v toliko prikrasjanje svoje moči na takó važnem polju!

Proti volji deželnih zborov se pa ne da doseči taka prememba razum s kakim „državnim stražnikom“, kateri bi utegnil pa pri prvi priliki razbiti glave onim, si so ga uzočili.

Velike ali majhne županije.

II.

(Izv. dop.)

Iz tolm. hribov.

Uredba človeške družbe ima namen, ljudstvo pripeljati na tej zemlji k časi sreči, in različnim stanovom preskrbeti primerno blagostanje. Ali za časnostjo pride večnost, tako nas uči ne le krščanska filozofija, nego tudi paganska. Torej kot popetniki iz časnosti v večnost ne smemo nikdar prezirati konečnega smotra človeštva. Vsaka uredba človeške družbe, vsaka oblika države, vsak zakon bi moral imeti pred očmi konečni namen človeštva. Nimamo navade pogostokrat zabrenkati na tako imenovano klerikalno struno in povsod le o veri govoriti in p. ti. Vendar tu pa tam se človeku ponudi lepa prilika, da mora vtisih kako ziniti tudi na to stran, kajti krščansko-socialen program je cel in nedeljiv, ki obsega versko, gospodarsko in socialno vprašanje. O pravem času, na pravem mestu in iz pravega namena je treba pokazati tudi očitno svoje krščansko prepričanje. Daleč proč od nas je razupiti klerikalizem, ki je pristno krščanstvo pripravil ob veljavo. Zategadel nam „Sočini“ čitatelji in prijatelji krščansko-socialne preosnove nikakor ne zamerijo, ako pri tej priliki poudarjamo tudi versko ali recimo moralno stališče.

Veliko se je pisalo na Slovenskem o liberalizmu, ki je res veliko zla provzročil na svetu. Veliko hučega je vzrotil liberalizem na gospodarskem polju. Oklicala se je neomejena prostost obrti. Vsakdo sme kjer in kadarkoli opravljati obrt, katera mu je ljuba. Spočetka so bili vsi omamljeni vsled te prostosti, mislili so, da napoti zlata doba splošnemu napredku. Toda posebno mali obrtniki čutiljo trdo pest gospodarskega liberalizma. Hud boj se bije med obrtniki tako, da drug drugega uničujejo. Konkurenca na življenje in smrt se pojavlja ne le po mestih nego tudi v najzadnjih hribovski vasi. Da se res bije boj med obrtniki na deželi, kaže ogromno število krčem in zganjarij. V naših slovenskih trgih in pa po glavnih cestah je krčma pri krčmi, ki so v hudem boju druga proti drugi. Ni se čuditi, ako učeni socijologi imenujejo 19. stoletje splošno zapravljivost in pijančevanje. Le pomislimo, kak blag namen so imele krčme v prvih stoletjih krščanstva. Ker so verni kristjani prihajali po več ur daleč k škofijam in potlej k župnijam, so si sezidali pri cerkvah gostilnice, v katerih so iskali potrebnega živeža. In dandanes? — Dandanes so krčme velika nesreča posebno za naše kmetijske in delavske ljudstvo. Kakšen vpliv imajo krčme na нравnost našega ljudstva, to vedó najbolj oni, ki živijo med ljudstvom na deželi.

Vzemimo torej veliko in obsirno županijo v hriboh, ki steje več katastrálnih občin,

v katerih imajo občinarji večših čez 4 debele ure dalec do svoje občinske pisarnice. Na potu v občinsko pisarnico in nazaj stoji krčma pri krčmi. Ako pomislimo dalje grdo navado naših kmetov, da redko kedaj vkažejo poprej jedi in potem še le pijače, marveč večših v prazen želodec vlivajo zganje in vino tako, da je hitro omamljen; ako dalje preudarimo, da naši kmetje, kadar pridejo k vinu, ne poznajo več mere; z ozirom na to, da je človek že tako nagnen bolj k slabemu kakor dobremu, ali se bomo potem čudili splošni zapravljivosti in nemoralnosti?

Splošne pritožbe se slišijo, koliko dela imajo županstva in kako vsestransko so nadlegovane od političnih oblastij. Dosedno se množe tudi opravila občinarjev v občinski pisarnici. Vse oblastnije v vseh rečeh se obračajo do županstva in ta do občinarjev. Polovico več polji imajo zdaj občinarji v občinsko pisarnico kakor nekdanj. Recimo, da bi županstva obširili županji le nekoliko hotela natančno postopati v rečeh lastnega področja, sosedno gledé policije in nadzorstva v različnih poslih, kam bi prišla z delom in kolikokrat bi morali občinarji po več ur daleč hoditi v občinsko pisarnico.

V zadnjih letih so začeli ljudje hoditi križem sveta. Čedalje bolj se množi število delavcev, ki hodijo v svet. Vsled tega se množi tudi delo pri županstvih in se množe tudi poti občinarjev v občinsko pisarnico. Z ozirom na to, da naši ljudje ne poznajo vrednosti denarja, ako ga imajo večskupaj; gledé na to, da so na vsaj cesti v občinsko pisarnico nastavljeni krčme, ki kakor skopci čakajo, da se kdo vjame in tam zapusti ne redkokrat krvavo zaslužene krajcarje — in tudi — postenje; — uvažujú, da možje pridejo iz občinske pisarnice pozno v noč pijani domov, kjer potem nastane navadni ravs in kavs, mora vsak trezen človek sprevideti, da velike županije so našemu ljudstvu v dušno in telesno škodo. Večkrat naš kmet preudari in pomisli, kadar v drugo gre v občinsko pisarnico, kajti se vedno mu je v spominu od zadnjč ponočni kraval, vsled česar se večših premaga in ne gre v krčmo. Ali to se godi morda enkrat, dvakrat, v tretje ne več. Ko bi ne bila dolga pot in bi ne bilo toliko krčem na celi eri, bi mogoče premagal. Poleg tega mora tak, ki gre mimo krčme in nima navade „dati za en liter“, slišati večših različnih zabavljic od krčmarjev in pridnih obiskovalcev krčem. Da vsemu temu pride v okoliščini, podá se v eno ali dve krčmi, in tam potem zabije pred litrom vina ali zganja po več ur s praznim govorjenjem. Ne malo je takih, ki mislijo, da morajo vse krčme obrati, preden pridejo domov iz občinske pisarnice ali pa iz bližnjega trga. Ko bi se to godilo pri samskih in ne pri gospodarih in lišnih očetih, naj bi že bilo. Ali ker se to godi pri stariših, si lahko mislimo, kako vse to upliva na нравno življenje in obnašanje otrok in sploh na celo družino. Vse to odpada pri majhnih županih, ker občinarji tako rekoč imajo občinsko pisarnico pred pragom in ni jim treba hoditi po dolgi poti in cel dan zamuditi v več ur oddaljeni pisarnici. Ako bi se tudi pripetilo, da zaide mož v kako družbo v domači krčmi, ni tolike nevarnosti, kajti dobro ve, da žena ali pa otroci ga pridejo klient. V majhnih županih opravi vsakdo hitro. Ako sta župan in tajnik zadržana in ne moreta hitro stranki vstreti, se ta poda hitro na svoj dom k navadnemu delu. Vse drugače je pri velikih županih. Tu mora cel božji dan zamuditi in še morda ničesar ne opravi. Ker je od doma morda oddaljen 3-4 ure, čaka v krčmi in tam pije. Kam pa hoče, ako ne v krčmo? Posebno pa morajo občinarji stopiti v krčmo, ako je oče župan ob enem tudi krčmar, kar ni posebno redka prikazen. In kaj potem, ako je oče župan na slabem glasu in rad zabavlja čez to in ono?

(Dalje prih.)

Občinski pravnik.

IV.

Pritožni ali rekuzni postopek.

Poglejmo zdaj, kaj določajo posamezni deželni in nekateri državni zakoni o rekuznem roku.

Na občinski red obsega naslednja določila:

V zadevah lastnega področja razsojuje starešinstvo pritožbe, podane proti županovim oziroma županstvenim navedbam. Take pritožbe je podajati županstvu v 14 dneh po razglasitvi navedbe oziroma po vročitvi dotičnega odloka.

V enakih zadevah razsojuje deželni odbor prošnje za preuredbo sklepov občinskega starešinstva. Take prošnje oziroma pritožbe je v neprestopni dobi 14 dni po tistem dnevu, ko se je sklep razglasil ali komu priobčil, podati županu, da jih predloži deželnemu odboru. Kdor poda svojo vlogo naravnost deželnemu odboru, zamudi lahko rekuzni rok, in nasledek jo, da ne opravi nič, tudi če je pritožba sicer opravljena.

Županstvo mora v občini razglasiti vse naklade, ki se po starešinstvenih sklepih razdeljujejo na občino. Tudi proti takim sklepom naperjene ugovore je v neprestopni dobi 14 dni po razglasitvi podajati županu, da jih odpravi na deželni odbor.

V zadevah izročenegega področja razsojuje na drugi stopnji politično okrajno oblastvo. Takó gredó n. pr. vse pritožbe proti županstvenim kazenskim obsodbam po županstvu na okrajno glavarstvo. Podajati jih je v 8 dneh po vročitvi obsodbe. Pa tudi pritožbe zoper tiste navedbe kakega županstva ali sklepe občinskega starešinstva, s katerimi bi se bili prestopili ali napačno izvajali veljavni zakoni, razsojujejo po instančni vrsti politična oblastva. O rokih za vlaganje takih rekuzov velja to, kar smo razložili v I. članku.

Na občinski volilnik določa neprestopni rok 8 dni po dotični razglasitvi za vložbo ugovorov proti imenikom volilcev. Če za to postavljena komisija ne ugotovi ugovorov, to je, če ne izvede zahtevane premembe v imeniku, podati je proti temu najkasneje v 3 dneh rekuz komisiji, katera ga predloži okrajnemu polit. oblastvu v končno razsodbo.

Pritožbe proti temu, kako se je ravnilo pri volitvi občinskih zastopnikov, je podajati v neprestopni dobi 8 dni po končani volitvi županu, da jih predloži namestništvu v končno rešitev.

Torej ne uravnost namestništvu posiljati takega rekurza, ampak županu naj ga poda, kdor hoče s temeljitimi razlogi doseči, da se ovrže izpodbijana volitev.

Nedavno so n. pr. nekateri volilci v Ž. na Tolminkem poslali v postavnem roku na tehne razloge oprto pritožbo proti starešinstveni volitvi neposredne namestništvu v Trstu. Ono je vlogo po okrajnem glavarstvu vrnilo županstvu, kamor je dosla več dni prepozno, in zato jo je pristojno oblastvo zavrnilo kot zakasnjeno.

Po zakonu o domovinstvu z l. 1863. obravnavajo in razsojajo o dotičnih zadevah politična oblastva po instančni vrsti. Zoper dve enakoglasni razsodbi ni dopuščen rekuz na ministerstvo notranjih poslov.

Glede prepričnosti, ki nastajajo zastran skladanja strokov za potrebsčine cerkvenih občin, ni prav jasno ločena pristojnost ali kompetenca avtonomnih in političnih oblastev.

Po deželnem zakonu z dne 29. novembra 1863. (§ 15) gredó pritožbe občin ali posameznih skladov...ov proti odredbam skladovnih odborov na deželni odbor in podajati jih je po določitih občinskega reda. Po državnem zakonu z dne 7. maja 1874. stv. 50. pa razsojajo upravna ali politična oblastva, kadar se suče prepričevali okoli takih dolžnostij, ki izvirajo iz pristojnosti spornih strank h kateri cerkveni občini, sodišča pa, kadar se nalaga dolžnost vsled kakega posebnega prav-

nega imena. Pritožbe je podajati po zgoraj navedenih pravilih.

Proti naredbam cestnih odborov podane pritožbe razsoja deželni odbor, pritožbe v cestno-policijskih zadevah proti sodbam občinskih poglavarjev pa politično okrajno oblastvo.

Vse zadeve, ki se nanašajo na rabo, napeljavno in obrambo vód po zakonu z dne 28. avgusta 1870. (str. 41 dež. zak.), spadajo v področje političnih oblastev. Pritožba zoper razsodbo polit. okrajnega oblastva gre na namestništvo, pritožba zoper namestništevno razsodbo na poljedelsko ministertvo; če se je pa podala pritožba zoper kazensko razsodbo, na ministertvo notranjih poslov. — Vsako pritožbo je pisмено ali ustno podati pri političnem oblastvu, ki je na prvi stopnji vodilo obravnavo. v 14 dneh po razglášení razsodbi.

Po zakonu z dne 30. aprila 1870. (str. 34. dež. zak.) zastran obvarovanja obdelane zemlje zoper poškodbe p gosenicah, hroščih in drugih škodljivih žužkih gre kazenska oblast o dotičnih prestopkih županu in dnevna podžupanoma. Zoper kazensko obsodbo je podati pismeno ali ustno pritožbo v 14 dneh po vročitvi obsodbe županu, da jo predloži okrajnemu glavarstvu. Zoper dve enaki obsodbi ni več pritožbe.

Enako določilo velja tudi za pritožbe proti kazenskim obsodbam na podlagi zakonov zastran varstva kmetijstvu koristnih pticév, zastran varstva poljskega blaga in zastran čebelarstva samo županovim razsodbam in odločbam v stvareh čebelarstva v starih dneh po razglášení naredb ali vročitvi obsodbe po županstvu podajati političnemu okrajnem oblastvu.

Na podlagi novega lovškega zakona odreja in razsoja politično oblastvo v vseh lovskih zadevah. Rekurz zoper razsodbo političnega okrajnega glavarstva gre na namestništvo, priziv zoper razsodbo namestništva na poljedelsko ministertvo. Proti razsodbi o škodi napravljivi z lovom in po divjačini, katero je namestništvo potrdilo, ni dalje pravne pomoči. — Rekurz je vložiti pismeno ali ustno v 14 dneh po vročitvi razsodbe pri tistem političnem oblastvu, katero je razsodilo stvar v prvi stopnji. Proti kazenskim obsodbam zastran prestopkov lovškega zakona gre pritožba v drugi instancijski na namestništvo in v zadnji na ministertvo notranjih stvari, katero razsoja dogovorno s kmetijskim ministertvom.

Za p o g o z d o v a n j e K r a s a imamo po zakonu z dne 9. decembra 1883. str. 13. dež. zak. posebno komisijo. Proti njenim sklepom se smejo dotične stranke pritožiti pri kmetijskem ministertvu in sicer v 4 tednih od tistega dne, ko se jim je vročil odlok. Kadar gre za razglášenje zemljišč, vlagati je pritožbe pri namestništvu.

Po zakonu z dne 8. februarja 1869. zastran šolskega nadzorstva gredo pritožbe zoper naredbe krajnega šolskega sveta na okrajni, zoper sklepe okrajnega na deželni šolski svet in zoper sklepe tega na ministertvo za bogotastje in uk; vlagati jih je pri tistem oblastvu, katero je izdalo naredb, v 14 dneh po njeni vročitvi ali razglástitvi. Pravilno vložena pritožba ima odločilno moč.

Pritožbe proti razsodbam zaradi nepričetega, zanemarjenega ali prežgodaj pretrganega obiskovanja ljudske šole nimajo nikakršne odločilne moči, če niso namenjene proti kaznovanju.

DOPISI.

Iz Kanala, 16. dec. — V nedeljo 13. t. se je vršil tu shod posestnikov, kateri je sklical nadučitelj g. Miha Zega kot predsednik sadijarskega društva v Kanalu in na katerem je predaval g. Ernest Klavžar iz Gorice o naših kmetijskih razmerah, posebeo o sadijereji.

Otvoril je snod g. M. Zega, pozdravljajoč zbrano občinstvo. Kratkimi besedami je označil namen sadij. društva, opisal slabo stanje sadijereje; vzrok temu navedel je predsodke naših kmetov, pomanjkanje kupčev ter preračilne sadne vrste. Povdarjal je kot posebno nalogo sadij. društva, da bi se kolikor mogoče odstranili omenjeni nedostatk.

Na to je govoril g. Klavžar o našem kmetijstvu. Omenil je vladno komisijo iz dveh strokovnjakov: mekarskega nadzornika g. Charouseka in prof. Maderja, ki sta prepotovala naše kraje, da bi se sama prepričala o naših razmerah. Utisi, katera sta dohila gospoda, niso prav laskavi za način našega kmetijstva. Propričal je umetno gnojenje njiv, travnikov: saj je trpka resnica, da je naš okraj jako zaostal v tem oziru za drugimi, ko imamo vendar lep vzgled pravih obdelovanj v Furlaniji, kojem vzgledu že slede tudi Vipavci, Krasevci in Brda.

G. Val. Kosol je na to govoril o opozoril, da je naše ljudstvo presilomašno v nabavo umetnih gošcij, a to je žalostno, da

niti svojega gnoja ne zna spravljati in brati, kakor bi moralo.

Na to je prešel g. Klavžar na živino-rejo, grajal malomarnost glede bikov, koja je pri nas upravljal. Mesto da bi posestnik skrbel za lepo živino, prodaja raje seno po ničevih cenah.

Na vprašanje g. M. Zega je odgovoril, da bi vlada dala poleg bika tudi kravo dobrega plemena, ako se pokaže le kaj dobre volje; opozoril je nadalje na ugodnosti, koje ima kmet, ako prevzame plemensko žival.

Da je obsodil strokovnjak g. prof. Mader stanje sadijereje kot jako žalostno, o tem seveda ni dvoma. V tem oziru smo pri nas najzadnji. Saj pa tudi ni mogoče drugače, ko se nikdo ne briga za sadna drevesa. Po goje imamo vse, manjka le razuma in marljivosti. Opisal je nadalje na kratkem ravnanje z drevesom ter na podlagi števil dokazal, kolika je razlika cen dobremu sadju in drugim poljskim pridelkom. Skrbeti se mora, da se goji malo sadnih vrst in sicer le take, kiere uspevajo in so za kupčijo. Naloga sadijarskega društva je, poslušati in pospeševati nasvete g. prof. Maderja ter tako začeti tudi pri nas pravilno sadijerejo.

Kakor vse drugo, tudi naše ceste niso uporne. A v zadnjem času se je začelo vendar nekaj gibanj: velike važnosti bode cesta ob levem bregu Soče od Kanala do Sv. Lucije.

Prosil so nadalje prebivalci banjske planote, da bi bila cesta od Grgarja do Sv. Lucije sprejeta mej skladovne.

Enako naj bi se godilo na meji, kjer je ni poti, da bi bila kaj vredna. Radi tega se ni pritožili naši poslanci na Dunaju ter dosegli, da je vlada zagotovila svojo podporo. Tiskana prošnja, katero je napravil govornik sam, priporoča zveze: od Vrhovelj do Srednjega, cesto ob Idriji vstricno z italijanskim, ter to, da se bi cesta iz Kanala do Kostanjevice popravila tako, da bi bila pripravna za vožnjo. Prošnjo naj podpisajo vsa prizadeta županstva, cestni odbori, duhovniški uradi in krajni šolski sveti. Priporočal je še, naj se odposlje kopije tudi deželnemu odboru, III. vojnemu komandu v Gradcu ter kmetijskemu ministertvu v blagohotno podkrepilo.

S tem je končal g. Klavžar svoj velezanimivi in podučilni govor.

Na to je vspodbujal g. M. Zega mnogobrojne poslušalce k složnosti okoli sadij. drvarstva ter toplo zahvalil g. govornika za njegov trud in njegovo požrtvovalnost. Pazljivost, s katero je sledilo občinstvo govoru, je pokazala, da so bila izvajanja g. Klavžarja zanimiva in umestna: dal Bog, da bi tudi obrodila obilen sad!

Domače in razne novice.

Pesnik Zamejski je bil nevarno zbolel na zaplučnici; nad 3 tedne je moral ostati v postelji. — Hvala Bogu, zdaj je pa že izven nevarnosti in na potu okrevanja.

Za prihodnje "piruhe" izidejo v "Slovanski knjižnici" njegove izbrane pesmi v lični zunanji opravi. Sloveč naš S. Gregorič jih je pregledal in ocenil tako, da to bo lep dar slovenskemu narodu za prihodnje "piruhe".

Slovenska šola v Gorici. — Vsak Slovenec, ko se sreča s kakim rojakom iz Gorice, popraša radovedno: "Kaj pa s slovensko šolo v Gorici?" — Na tako vprašanje ni mogoče se dati jasnega odgovora! Merodajna gospoda cinejo in menajo, kakor tisti, ki nótajo in ne marajo dati. — Da je potreba v srcu slovenskega dela Goriske študentske boja za slovensko šolo, to je upravljal skandalozno pojav, ki dela smatelo šolskim oblastnikom le toliko hvaljene in ljubljene Avstrije!

Deželni zbor se snide že 28. t. m. Ali bo zopet tak kup interpelacij, kakor lani? Ali bi ne bilo bolje, ako bi gg. deželni poslanci pomislili: ali se sploh hote udeležiti prihodnjega zasedanja, ako vse lanske interpelacije niso nič izdale! Ako beseda vseh naših poslancev nič ne velja, da le irredentovski glasovi zmagajo, po kaj naj hodijo v deželni zbor?

"Eco del littorale" je našim čitateljem predobro znan list, enako njeno "katicianstvo", o katerem misli, da ga je vzela v najem. Kedar le more, udari prav s slastjo po Slovincih, a nikdar nima za nas prijazne besede, pa naj lahonski potepuhi počenjajo se take lopovščine proti nam Slovincem. — Evo zopet slučaj!

Silno se je razkorajila nad našim zadnjim člankom "Iz cerkve nas pade", kateri imenuje kot izrodek — liberalne smešnosti in drznosti, da se mi liberalci mešamo v cerkvene posle. Ali glejte jo, velelepobno! krščansko-katoliško junakinja! Meč tem, ko se oblastno koraci proti "Soči", ni našla ne ene grajalne besede proti onim ljudem, ki se dejanski mešajo v cerkvene reči in preminjajo za hrbitom merodajnih cerkvenih oblastij prastare cerkvene navade in običaje; ni našla ostre graje niti za lopovsko tatvino v cerkvi! Kajpak, saj je šlo tu vse le proti Slovincem, zato molči ta velekatoliška duša! Taki so gospodje okoli "Eco", pa hote dajati dobre nauke na levo in desno! Pometajte raje pred svojim pragom, ki je blaten že več kot preveč!

Isti list omenja tudi, da naše pripovedovanje o župniku Marfinu je izmišljeno! Tolle predznosti nismo pričakovali niti od "Eco", če tudi je odgovarjala le liberalni "Soči"! Kar smo pripovedovali, je vse res-

nično! Da bi se bilo o tem že kaj sklepalo na merodajnem mestu, tega seveda nismo trdili, ali razni uplivi stroji so delovali z vsemi silami tako, kakor smo opisali ni. Da je gospodom naprijeto, ker smo izvedeli za vse take mahinacije tudi mi in da smo imeli srčnosti dovolj, osvetlili jih po vrednosti in po zaslugenju, to radi verujemo. Prebivalstvo v Pevni je bilo jako razdraženo, ker so jim vsiljevali Marfina, katerega poznajo prav dobro še iz prejšnjih časov; sklenili so tudi, da se primerno pripravijo na "sprejem", ako bi ga jim po vsej sili poslali za "dosnega pastirja". — No, v soboto se je reč ugodno rešila, kajti z najmerodajnejšega mesta se je obljubilo deputaciji iz Pevne, da dobé za vikarija č. g. Budina iz Gorice. Ta novica je tamošnje prebivalstvo močno razveselila, ker uverjeno je, da dobi za dušnega pastirja moža, kakoršnega prav Pevna najinjeje potrebuje. — Evo, tako "iz zraku" je bilo vzeto naše pripovedovanje!

Kako daleč sega katoliški razum in verska gorečnost gospodov okoli "Eco", naj dokazujejo tudi naslednje vstave:

Pred 14 dnevi smo povedali, kakó je pisal mlanski "Osservatore Cattolico" o mons. Pavisschu. "Corriere" je drzno odgovoril "Osservatoru", kateremu je zabrusil v obraz očitanje, češ, da je bil "O." urednik že obsojen na 20.000 lir radi Rossminjanstva. — "Osservatore" je odgovoril mirno, trezno in dostojno. Dejal je, da je znano, kakošna je bila porota. — O, take porote poznamo tudi na Primorskem! Saj tu noben Slovan ne sme niti tožiti lastnega lista, ker pogori gotovo, dočim je Slovenec obsojen, naj še tako jasno dokaže svoje trditve. Tako se je godilo tudi našemu izdajatelju! Sicer pa je dejal "Osservatore", ona obsodba ne more biti uredniku v nečast, saj je pomagal plačati ono globo sam s. O.č! — In kaj mislite, da je "Eco" rekla le eno prijazno besedo v obrambo veleuglednega "Osservatore Cattolico"? Molci kot grob! Njena velekatoliška vest je povsem mirna, ko se po naših židovskih listih blati o prvi boriteli katoliške cerkve; nič jih ne zavrne, da bi čitatelji v naših krajih izvedeli resnico, dasi vč. (t. "Osservatore" je pri nas prenalno razširjen" list, da se torej sam ne more uspešno braniti! — Mi bi bili že zadnji reki v obrambo "O. C." primerno besedo, a nam je prišel prepozno pred oči. — In zakaj je "Eco" molčala v tako važnem trenutku? Ali se je bala zamere pri svojih prijateljih v židovskem in rossminjanskem taboru? — Da, da, le po nas Slovincih udriha z vso srčnostjo, s kakoršno silno varanje v borbi proti zakletim sovražnikom vere in cerkve v laskem taboru, kjer imajo celo francosanske lože, ki so nam Slovincem — hvala Bogu! — znane le po imenu!

Hvalimo Boga, da tega lista je čedalje manj videti po slovenskih hišah! Naj izgine še od tam, kjer ga še vedno trpijo!

Na gorški pošti bo od 18. do vstetega 24. t. m. čas za odposiljanje blaga od 8. zj. do 7. zvečer. Vendar je priporočati, da se nesejo zavoji na pošto že dopoldne, sicer ni gotovo, da se odposljejo se istega dne. — Priporoča se tudi, da vsakdo priloži v zavoj ali v košek še jeden naslov, kamor je pošiljate namenjena! Dogaja se, da se naslov odtrga, in v takem slučaju pošta odpre zavoj in dobi notri naslov.

Tudi pri c. k. poštnem uradu na kolodvoru se sprejemajo od 18—24. t. m. denarne in vožne pošiljke od 8. ure. zjutraj do 7. zvečer.

Pokopališki čuvaj (il servo dei morti) Giuseppe Ongaro je stal v torek pred kazenskim sodnikom na odobro gosp. Stefana Pavlina, kakor smo poročali po izvolitvi dr. Maranija. — "Il servo dei morti" je bil obsojen na 10 gld. globe ozir. 2 dni zapora in na plačilo stroškov. — To je bila majhna lekcijska tema magistratovemu plačancu!

Podlistek.

Mati in sin.

Dve pripovedki srbske kraljice Natalije.

I. Mati.

Često se spominjam v prostih urah onih sladkih dnij rane mladosti, ko sem se, ne znajoča še za grenkobe življenja, zamišljevala v one čudne bajke, v katerih je vsa težkoča ljudskega življenja prelita z neko tajinstveno svetlobo. Take bajke se ne pozabljajo nikdar, ker jih srečavamo v zrelih letih vse bolj in bolj, kako se uresničujejo kakor jasen dan.

Sedimo tako vsi okoli tople peči, a zunaj mraz in metež ne dasta odpreti oči. Na mizi brli blede luč, in v peči prasketa. Vse to nam diha z neko neprijetno tajnostjo; pa celo oni stari maček, ki se je spravil na toplo klop in prede, mežika zadovoljno sanjivimi očmi, pa komaj vidno pogleda, kako švigne iz peči neštevilno iskric, kakor jata raznobojnih zvezdic, kadar naša dobra mati dregne v ogorila drva.

V tako dolgih zimskih večerih smo najraje poslušali mator, kadar nam je kaj pripovedovala. Če smo se zbrali okoli nje in jej gledali v oči, nam je ona samo pripovedovala. In vse, kar nam je pripovedovala, je bila gola resnica. Glejte, tudi ta bajka o Materi in Sinu, ki sem jo čula od nje in katero vam hočem zdaj povedati, se je res dogodila. Le poslušajte.

Rodila je mati lepega sina; nežen in mil se je razvijal na materinem krilu kakor popek rože na svojem stebelu.

Mati ga je ljubila, ker je gledala v njem vso srečo. Tako so se vrstili dnevi za dnevi, in srečna mati jih ni niti občutila; njen dan, ki jej je migljel kakor veder, spomladni dan pred očmi, je bil njeno dete, njen mili je dincev. V goreči ljubezni je mislila, da to ni navedno dete nego angelček, ki jej ga je poslal gospod Bog v tolažbo.

Umesten korak. — O svojem času smo povedali, kakó sta agitovala za dr. Maranija celó c. k. majorja v p. Catinelli in Hannbeck; šla sta celó tako daleč, da sta se podpisala pod agitacijsko okrožnico kot — c. k. majorja, kar je ostro prepovedano. — Čujemo, da je bila proti obema gospodoma disciplinarna preiskava. Kakó je končala, nam ni znano! — Hudega ne bo!

"Minski katolik" se preseli v Ljubljano, ker je njegov urednik postal skof na Krku. Urednik po imenu bo neki semeniški profesor v Ljubljani, duševni vodja pa ostane še vedno njegov oče dr. Mahnič.

Radodarni doneski. — Za "Slogine" zavode je dalje došlo:

Veletrež z lesom Jos. Goljevšek v G. 5 gld. — Prof. Jos. Ivančič za december 5 gld. — Trgov. A. Koren in prof. V. Bežek v G. po 1 gld. — Mizar. mojster Fr. Bavcar v Selu 1 gld. — Duhovn. Jos. Furlani v Villi Vicentini 4 gld. — J. G. v K. 5 gld. Prof. dr. A. Primožič na Dunaju poslal po položnici postne hran. že 10. febr. t. l. 7 gld., katerih vsled spregledanja nismo se objavili. — Dr. Keršovani v G. 5 gld.

Za "božičnico" Sloginih zavodov so darovali: Duhovn. Jos. Furlani v V. Vicentini 1 gld. — Vikarj Jos. Maser v St. Mavru 1 gld. — Dr. Keršovani 3 gld. — G. Ivan Ilijašević 5 gld. — G. L. Marzlovšek 2 gld. — Trgovec gosp. Anton Churilo 80 metrov obleke ženske in moške, Jurij Moše pa 25 kosov ženske obleke. — Z usnjatim blagom so obilo obdarovali trgovci: Hauser Ivan v G., Lokar Ivan v Mirnu, Drufovka Ivan v G., Casagrande Karol, Culot Alojz, Scallettari Alojz, Scallettari Ivan, tovarnar z usnjem, Bensa Ivan v G., Jakil Franc in Jakil Andrej v Rupe, Kozovelj Josip, strojar in posest. v Črnicah.

Za božičnico v Pevni prof. dr. Primožič na Dunaju 5 gld. — Al. Fogar, veleposesnik, 10 gld. — Ant. Figl, velepos. v Slavji, 3 gld. — Ant. Pintar velepos. na Brdih 3 gld. — Ant. Gravnar velepos. na Brdih 3 K., preč. g. Iv. Kulavčič, župnik v Solkanu, 3 gld., iz cerkvenega zaloga v Pevni 2 gld. — Janez Mikulic, krmnar v Brdih 1 K., Josip Klanjšček, posestnik v Slavji 1 gld. — Stefan Cibič pos. v Slavji 25 kr., gospa Amalia baronica Teuffenbach v Pevni 1 gld. — Katarina Kodernac, posestnica pri mostu 1 gld. — Terezija Komavli, krmnarica na Brdih 30 gld., gospod Kopac daruje kolače in sveče za božično drevesce. Trgovec Moše v G. 65 metr. blaga.

Zenski podružnici v Gorici: Gospa Karolina Drufovka 1 gld. — Alojzija Faganel 60 kr., gosp. Klančič in Amalia Čebon iz Gradišča po 2 gld., U. P. iz G. 1 gld.

Za tehniko G. K. na Dunaju je poslala rodina Bizjakova v Dornberga 1 gld. — Te dni smo mi poslali nabranih 60 gld. 9 kr., ker je že došel iz bolnišnice in nadaljuje svoje nauke.

38 št. letošnje "Soče" nam je popolnoma posla, da je nimamo za prav silne potrebe. Kdor jo ima, da je vsaj deloma dobro ohranjena, pa da je sam več ne rabi, naj nam jo blagovoli poslati. S tem nam naredi veliko uslugo.

Razpis službe. Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici izprazni se dne 1. januarja 1897. služba kmetijskega opravnika, kateri ima dolžnost opravljati skupaj z učenci vsa kmetijska dela na šolskem posestvu.

Opravnik dobiva letne plače 400 gld., v enakih odplačilih koncem vsakega meseca; zraven tega ima prosto stanovanje.

Prosilci naj podajo svoje vloge z dokazi sposobnosti do konca tek. leta deželnemu odboru.

Društvene vesti.

"Goriški Sokol" je veliko izdal za darove o priliki "Miklavževega" večera. — Vrhu tega so mu prihiteli na pomoč:

Svečar Jernej Kopac 312 kosov medenega peciva. — Trgovci Jeretič vse papirnate zaključke. — Gospa J. Usajeva pomešan in jabolk. — Prof. J. Ivančič 5 kron. — Rodbina Bizjakova iz Dornberga 2 kroni. — "Goriška tiskarna" A. Gabršček za 87 kron raznega blaga. — Neki drugi gospod konfetov. Par darovalcev je neznanih. — Presrečna hvala vsem dobrotnikom.

Zenska podružnica sv. C. in M. naznanja, da "božičnica" v otroških vrtil v Podgori bo 20. t. m. po blagoslovu, v Pevni pa 21. ob 2. popoldne.

Loterija na predmetne dobitke je konečno dovoljena, za kar se je zahvaliti posredovanju državnega poslanca veleč. g. dr. Ant. Gregoriča, ki je prošnjo osebno izročil in priporočil ministru; zato je došla rešitev tako naglo. — Ker pa do 26. t. m. ni več mogoče vsega urediti, da bi se srečkanje moglo vršiti, zato je odloženo na 2. dan februarja. — Natančneje določbe se naznanijo do konca t. m.

Dobitkov je že zdaj toliko in takih, da so vredni 30.000 sreč in ne le 3000. Zato priporočamo, da vsakdo pridno seže po njih, ko bodo na prodaj.

Došli so nadalje ti-le darovi za loterijo: Gospa Franjica Gulč v Sežani je poslala elegantno šrambico za igralne karte. — Gospa Kristina Lokarjeva iz Mirna tri elegantne posodice iz finega porcelana za cvetlice in pepelnik. — Gospa Blažonova v Gorici lično spominsko knjigo za dame. — Gena Ivanka Drufovka v Gorici stoječ podložnik za fotografije. — Gena Ida Bolkova iz Črniče te-le predmete za okrasenje stanovanj: Krasno sličevo M. B. na mramornati ploščici, iz gipsa divji prečič s klovnom (volto, za shranjevanje dragocenosti), iz bronu kip na zadnjih nogah stoječega konja in njega krotitelja in lično posodico za sladkor ali kaj drugega. — Gospa Kati Bisail posodico za sladkor iz barvanega stekla. — Rodbina Bizjakova iz Dornberga 4 buteljke izbornega starega vina. — V denarju je došlo: Preč. g. J. Pavletič v Renčah 2 gld. — Gena Amal. Jelsek v Dornbergu 1 gld. — Gospa Neža Stofa iz Sežane 1 gld. — Marija Stofa iz Sežane 30 kr. — Gospa Tereza Pavletič 1 gld. — Gosp. ravatelj Hafner 2 gld. — Gospa Ivanka Dekleva v Gorici elegantno mizico in stekleno opravo za liker. — Gospica Ivanka Ples iz Devina nazidni kosček za časnike, lastnoročno delo. — Gospica Marija Ples iz Devina šrambico za sladčice v podobi ladje, in kosček za posnetice, lastnoročno delo. — Gena Lavra Scholz, učiteljica v Devinu, umetno izdelani nazidni kosček s tremi predelki. — Gospa prof. Novak eleganten svečnik. — Gena Mar. Dolinar osem manjših gakanterijskih predmetov. — Gena Malica Čebular, poslala z Dunaja prekomizno progo, umetno vezeno. — Gena Marija Čebular sliko sv. Cirila in Metoda, vezena v krasnem okviru. — Gena En. Holzinger pl. Weidlich kitica nemških povelj za otrok!

Pevcem in tamburašem "Goriškega Sokola" se naznanja, da bodo odšli do kake druge premenbe: pevske vaje vsak petek (pričenši drevi), tamburaške vaje vsak torek ob 7^{1/2} zvečer: šola za začelnike pa bo vsak ponedeljek, sredi v četrti ob navadni uri, da se čim prej izučé. — Po novem letu se osnuje tudi ženski oddelček take šole. Deklice in gospodice od 14. leta naprej se lahko oglašé že zdaj pri kakem odborniku.

"Goriška čitalnica" bo imela jutri ob 6. uri zvečer letni občni zbor, na kar opozarjamo gg. člane; kdor more naj se vendar udeleži!

Toda dočim se je zamišljala v srečo, katero je negovala na svojem krilu, dogodi se nekaj, kar je izrgalo srce materino.

Zli duh, za kogar ni nikdo maral in ki je v veliki hudobiji počel izmišljevati vse načine, kako da učini škodo dobrim ljudem, spomni se neko noč, da je na tem svetu še jedna mati, katere sreča je tako velika, da se jo kakor zvezda premienica izvila nad vsemi mračnimi hudobijami, ki jih je on na svetu učinil.

To mu je jelo vznemirjati satansko dušo in ga ljuto mučiti. Misli je in misli, kaj mu je storiti? Naj li zapali hišo in da srečna mati zajedno z detetom zgori ali kaj drugega?

Naposled si zmisli, da pojde k svoji najljubši prijateljici, črni ženi, ki se je zvala Spletka. Kajti tudi ta črna žena ne more liki njemu trpeti sreče svoje sosedinje.

Kakor obseden odleti k njeni hiši.

In prav ta čas je sedela črna žena, razpletenih las, hudobnega in črnega lica, premišljuječa, kako sme biti na svetu še kaka troha sreče, ko je je ona dobila vsak kosček v svoje kremplje.

Hudobni duh zastoka trikrat nad njeno streho.

"Kdo je" — zakreheče črna žena.

Hudoba! zavpije duh.

Črna žena zaškriplje z ostrimi zobmi in radostna vsklikne: "Zdaj! Zdaj!" — Zajaše metlo, spregovori nekoliko nečistih besedi in kot iskra švigne skozi dimnik, iz katerega se je valil gost dim.

Noč je že močno razgrnila svoje temno ogrinjalo nad zaspalim svetom, ko se vzdigneta Hudoba in Spletka kot vihar v višine. Nebrojne zvezde so migljale po nebu, razganjajoče nočno temo.

Toda brž ko se prikažeta Hudoba in Spletka na do-gledu, začne zvezda za zvezdo utrinjati se in gasiti svojo svetlobo. Gosta tema zagrne vas, da se ni niti videl prst pred očmi. Nikjer ni bilo niti jednega zračka svetlobe; le oči črne žene, ki je letala skozi vas, so sevale kakor iskre s peklenko svetlobo.

"Kje hočeva?" — zakreheče Spletka.

Vinarsko društvo za Brda ima v ulici Barzellini veliko zalogo pristnih brskih vin, pridelek svojih članov, t. j. bela vina in rebulo po raznih cenah; potem črna vina, modro frankinjo in navadno črno vino. Priporočamo gospodom v mestu in na deželi, ki potrebujejo dobra, zdrava in naravna vina ter so se doslej posluževali mogoče pri naših narodnih nasprotnikih, da se obračajo za svoje potrebe neposredno na to društvo, ki ima lepo a tudi težko nalogo, spravljati med svetom v kupitju svoje naravne prideleke.

Razgled po svetu.

Proračunski odsek državnega zbora je razpravljal dne 15. t. m. najni predlog poslanca Rusa radi odprave časnikaškega koleka. Sprejel je predlog poslanca Haaseja, da ta kolek se odpravi splošno z dnem 1. januarja 1898., ter drug predlog poslanca Romanca zuka, da kolek pri listih, ki ne izhajajo več kot trikrat na teden, preneha s 1. marcem 1897. Prvi predlog je bil sprejet z 20 proti 10, drugi z 20 proti 9 glasov. Za oba predloga so glasovali tudi slovenski člani proračunskega odseka dr. Gregorčič, Povše in Robič. Porotevalec o dotičnem zakonu bo v zbornici dr. Russ. — V isti seji je poročal dr. V. pl. Fuchs o vladnem načrtu zakona radi duhovskih plač. Porotevalec je izdelal drug, duhovnikom ugodnejši načrt zakona, ali vlada ga ni sprejela; zato je porotevalec predlagal, naj se izvoli pododsek petih udov, ki naj pregleda vladin in porotevalec načrt ter stavi potrebne predloge odseku. V pododsek so bili izvoljeni: Beer, Fuchs, Kaizl, Kathrein in Pininski. Pri tej priliki je poslanec dr. Gregorčič nasvetoval resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj sprejema dobrohotno nasvete škofjskih ordinarijato, ki zadevajo prejembo sedanjih vikarijato v župnije. Za goriške župnike je pa predlagal plačo 1000 gld., za duhovne pomočnike 600 gld., za stolne vikarije 150 več nego za kapelane; vikarij na deželi imajo že zdaj 160 več nego kapelani, in to jim ostane tudi pozneje. Zato, da je prav malo upanja, da bi se te stvari sprejele, kajti minister je odgovoril, da po vladi predlagano zvišanje plač (v Galiciji in Dalmaciji) in prejemba glede na tasje, iz katerih se bodo izpuščale ustanovljene mese, bo zahtevala od države letnih 1.800.000 gld. Na prizadevanje porotevalca dr. Fuchsa se je vlada odločila, da bi zboljšala svoj predlog za toliko, da bi dodala k tej vsoti še 200.000 gld., tedaj skupaj 2 milijona, a više da ne more iti. Pododsek in pozneje odsek bodo o tem razločevali; znatnih zboljov kaj ni lahko pričakovati. Pododsek mora svoje delo tako pospešiti, da bo koj po praznikih poročal o tem proračunskem odseku.

Avstrija. — Državnozborna volitve se bodo baje vršile med 10. in 20. marcem prihodnjega leta. — 12. t. m. je umrl v svojem gradu Fridau pri St. Pölten-u na Spodnjem Avstrijskem grof Ferdinand Trautmannsdorf, predsednik avstrijske gosposke zbornice in vrhovni komornik, v 72. letu svoje dobe. Bil je vedno v diplomatski službi, najprej pri konzulatih v Londonu, potem v Berlinu (kjer je bil njegov oče poslanik), l. 1868. v Vatikanu. L. 1877. je bil predsednik avstr. delegacije, od 1879. l. pa predsednik gosposke zbornice. Deputacija poslancev iz Češke, Moravske, Koroske in Gornje Avstrije je bila 11. t. m. pri ministerskem predsedniku in pronicla, naj se druga železniška zveza z Trstom gradi čez Karavanke.

Ogerska. — Ministerski svetnik dr. Aleks. Darday je imel te dni neko predavanje v pravniškem društvu, v katerem je dokazoval potrebo državnega nadzorstva cerkvenih posestev. To predavanje je menda imelo namen narod pripraviti na podzaviranje cerkvenih posestev. Obnoviti se misli na Ogerskem neki patent ces. Jožefa II., ki se je bil

svojedobno razveljavil. Vlada hoče duhovščino spraviti bolj v odvisnost, da ne bi mogla delovati proti cerkveno-političnim zakonom in da bode morala bolj pospeševati madjarizacijske namene. — Adresna razprava v ogerskem zboru je v toliko zanimiva, ker so sedaj prvič izdali člani ljudske stranke svojo adresu. V tej adresi se zahteva odgovor na to, zakaj se v prestolnem govoru niso omenili zunanji odnosi. Večjo vrednost bi dobila ta zahteva, če bi Madjari prej uredili svoje notranje odnose in bolje ravnali s svojimi nemadjarjskimi podložniki.

Ostale države. — Predsednik francoske republike F. Faure obišče pomladi ruskega carja v Petrogradu, da s tem vrne obisk carjev v Parizu. Faure bode v Petrogradu po carski sprejeti. Mnogo se je pisalo o tem, da po francoski ustavi ne more predsednik republike obiskati in zastopati Francije na evropskih dvorih; kakor se sedaj vidi, pa je to vendarle mogoče. — V Stari Srbiji (turški pokrajini) je nedavno umrl škofjski metropolit nagle smrti. Sestra pokoj. metropolita Metoda je ovadila turški oblasti, da so Grki metropolita zastrupili, na kar se je začela preiskava. Novoizvoljeni metropol. Ambrozij se ne upa v metropol. cerkev, ker se boji, da ga ljudje ubijejo. Zaprt je v grški cerkvi. Kot Grk je hotel odpraviti slovansko službo božjo in uvesti grško. Tamošnje prebivalstvo pa, ki je večinoma srbske narodnosti, je drlo v cerkev in zahtevalo slov. službo. — V sosednji Srbiji se sklicujejo tabori, na katerih protestujejo proti izvolitvi Grka Ambrozija škofjskim metropolitom in pozivljajo vlado, da v Carigradu stori potrebne korake, da se ta volitev razveljavi. Srbski poslanik je baje pri turški vladi že dosegel, da sultan ne podeli novega metropolita. — Srebrne ameriške republike Nicaragua, Honduras in San Salvador so se združile v srednje-ameriško zvezo. Ta zveza je važna za trgovino, Angležem pa ni nič kaj po volji, ker imajo v Hondurasu še posestva. — Iz Bremena se poroča, da se je v Villa Garcia (Spanija) namenjeni veliki parnik „Salier“ potopil in so najbrž vsi potniki in mornarji utonili. Na parniku je bilo 66 mornarjev in 210 potnikov, med njimi 35 izseljencev iz Galicije.

Razgled po slovanskem svetu.

Dr. Josip Kopač. — Dne 8. t. m. je umrl v Zagrebu naš rojak, odvetnik dr. Josip Kopač v 59. letu svoje dobe. Porojen je bil v Soštanju pri Celju, pravniške nauke je študiral najprej v Padbi, potem pa v Pragi. Ko je dobil doktorat, je nastopil praksu pri finančni prokuraturi v Trstu, od tam pa je odšel v Zagreb in vstopil kot odvetniški koncipient v pisarno dr. Mrazovića. Od l. 1867. je imel svojo odv. pisarno, katero je s svojim znanjem in pravniško spretnostjo povzdignil, da je mnogo časa bila na glasu kot prvega reda. Bil je prav iskren Slovan, vedno je izrekal upanje, da se kdaj Slovenci in Hrvati združijo v jeden narod, večkrat je obžaloval, da se ni Hrvatom rodil kak Janez Bleiweis, kateri bi znal odgajati ljudstvo in ga pripravljati za narodno in politično borbo. V politiki ni javno nastopal. Pač pa je bila njegova hiša vedno odprta zlasti slovanskim gostom, ki so obiskovali Zagreb, potem pa tudi tujim politikarjem, s katerimi se je lahko brez tolmaca razgovarjal. Govoril je namreč slovenski, češki, hrvaški, nemški, italijanski in francoski jezik P. v m!

Hrvaska. — Sedanjemu hrv. banu se mora priznati, da je upravo precej izjednail z ogersko. Vse napake ogerske uprave so se prenesle na Hrvasko. Posl. Jakčin je v proračunskem odseku hrv. sabora trdil, da ob. predstojniki in tajniki na Hrvaskem narodu več škodujejo nego toča ali živinska kuga. Povsod vlada absolutizem, vse je odvisno od volje velikih županov. Oblastva de-

moralizujejo narod s tem, da se veliki župani in okr. načelniki mešajo v volitve obč. funkcionarjev. Občinam se usiljujejo taki ljudje za načelnike, ki nimajo nikake sposobnosti, samo da znajo slepariti pri volitvah. V Plešeniici imajo obč. tajnika, ki je že zakrivil mnogo nasilstev in nezakonitosti. Poslanec je navel več slučajev. Vse priložbe nič ne pomagajo, ker zna tajnik za vladno stranko dobro delovati pri volitvah. V vojakovski občini se je zgodilo pred desetimi leti neko poverjenje, ki se dandanes ni urejeno. Občina je dobila 30.000 gld. za razne prodaje, a prebivalstvo ne more izvedeti, kje je denar. V občini Staza je še nedavno bil obč. načelnik nekdo, ki je 10.000 poveril in pozneje v ječi umrl. Načelnik občine Seli je tudi 4000 gld. poveril in v ječi umrl. Bivši obč. blaginjak v Martinskovi vasi je v ječi itd. Vse to se godi takoreköt pred očmi vlade, v zagrebški županiji, koje veliki župan Kovačevč je v veliki milosti pri vladi. Kakšne razmere pač morajo biti se le v drugih krajih kraljevine? Hrvaska uprava je pod banom Khuen-Hedervary-jem zgubila popolnoma svoj evropski značaj.

Dalmacija. — Pri občinskih volitvah za mesto Kotor, dne 10. t. m., je v III. volilnem razredu hrvaška stranka sijajno zmagała. Od te stranke je bilo oddanih 436 glasov, 10 jih je pa komisija odbila. Red je bil uzoren. Ako bi bilo treba, imeli so še 200 glasov pripravljenih. Volili so vsi hrvaški volilci III. vol. razreda, za njim vsi okoljani, ki imajo volilno pravico, in sicer iz Lepetana, Mrčevca, Kavaca, Bogdasića, Spiljara in Skaljara, ter oni iz Lastve in Tivla, ki imajo volilno pravo v kotorski občini. Tudi srbski kmetje iz Kavaca in Mrčevca so glasovali za Hrvate, z besedami: „Mi čemo s bračom, ako nas dijeli vjera, ne dijeh nas krv!“ Živeli zmagovalci! Živela bratska zaveza med Hrvati in Srbi. Radi verjamemo, da je vsled te zmagaj, ki je za Kotor prva te vrste, bila navdušenost nepopeljiva. Kje pa je sedaj italijanska večina med kotorskim prebivalstvom? Saj laški listi vedno štejejo Kotor med italijanska mesta?

Bosna-Hercegovina. — Deželna vlada je odpravila prisilno zahtevanje polnih listov (Passzwang) za vse kraje dežele in odredila, da se uvede povsod prijavljanje.

Češka. — V Pragi je začel izhajati nov tednik „Nové listy“ s krščansko-socialnim programom. — Nemci v Trutnovu so pokazali zopet na najneustrenejši način svojo kulturo. Ubogi Čehinji je umrl sin; napravila mu je skromen spominek s češkim napisom, Nemci so ji ga izročili in morala je napraviti nemški napis. — O uravnavi Vltave in Labe se že dolgo razpravlja. Komisiji, sestavljeni v ta namen, dovolilo se je za prihodnje leto od države 800.000 gld. od dežele pa 400.000 gld., zraven pa še 100.000 gld. podpore. „Nar. Listy“ pravijo o tem: „Malo je pač to, toda to bode za češki reki Vltavo in Lubo, pa ne za Dunav!“ Župan praški, Vincencij Gregor, se je odpovedal temu častnemu mestu, ker mu je minila triletna doba. V zadnji seji mestnega zastopa se je poslovlj od obč. svetnikov.

Galicija. — Rusine hočejo odlični krogi na vsak način se bolj razdružiti, kol so dosedaj. Listi poročajo, da se tam snuje nova rusinska katoliška stranka in da namerava rusinska duhovščina demonstrirati proti cepčenju rusinskega naroda in proti prouzročitelju tega cepčenja, kardinalu-metropolitu Sembratowicu.

Srbija. — „Male Novine“ v Belgradu veselo pozdravljajo v uvodnem članku jedne zač. jih številki združenje jugoslovanskih poslancev v našem drž. zboru. Članek končuje z besedami: „Mi sa iskrenom in bratskom simpatijom pratimo rad tamošnje naše braće, pa smo s velikom zadovoljstvom primili i ovu viest o njihovom novom pokretu. Južnim

Slovenima spas je u njinoj zajedničkoj slozi i ljubavi, a što god tome vodi, zaslužuje naše simpatije i potporu.“ To res bratsko pisanje belgradskega lista zasluži na vsak način naše pohvale in priznanja, ob enem pa bodi za vzgled Srbom v Hrvaski in Dalmaciji, ki često prav vidno nasprotujejo svojim najbližji bratom — Hrvatom. „Braćo, samo slično, slogom sve je možno!“

Rusija. — Ruski car je izdal naredbo, s katero se odstranjujejo nekatere proti Poljakom napereje pstone. — Car je naročil železniškim upraviteljstvom, naj brezplačno prijemajo na železnica žito in darove za stradalajoč Indijce. To bode gotovo koristilo ruskim interesom v Aziji. — Iz Petrograda se je pred kratkim poročalo, da je Rusija dobila od Menevika jedno lako in nekaj zemlje ob Rudecem morju. V vsen se kaže težnja ruske politike, da zadobi prvenstvo nad vzhodom. Poleg sibirske železnice, ki se jako hitro gradi, zagotovi si tudi morsk pot v vzhodno Azijo. Značilno je, da je Rusija na tem pomorskem potu izbrala pravisti kraj, ki se dotika franc. kolonije Obok. To, da bode vzhodna ruska in francoska zastava na kraju Rudecega morja, dokazuje dovolj, da sta se obe državi sporazumeli za daljše uspešno postopanje v vzhodni politiki.

Bolgarija. — 14. t. m. je otvoril knez Ferdinand zasedanje sobranja. Prestolni govor je bil sprejet navdušenostjo, posebno na onih mestih, kjer je govoril o odnosih do Rusije. Knez je poudarjal, da so se pri njegovem potovanju na Rusko še bolj utrdile nepopravne vezi med Rusijo in Bolgarijo.

Književnost.

„Slovenska knjižnica“ izide 15. januarja št. 57-58. — To bo lepa knjiga, na katero opozarjamo že zdaj svoje čitatelje. Dve odlični pisateljici češki sta živeli nekaj časa na Slovenskem, in sicer Ana Rehaková na Gorenjskem na Bledu in v Bohinju, Gabrijela Preissova pa na Koroskem. Prva je napisala več obrazov in povestil pod naslovom „Povesti s potovanja“, druga pa „Korotanske povesti“, jedne in druge so zbudile med češkim narodom veliko hvale in občudovanja, a kritika jih je označila kot biserje češke leposlovne književnosti. V jednih in drugih se tako divno opisujejo najlepši kraji slovenske zemlje, naše šoge in navade, da noben Slovenec bi ne mogel tega lepše storiti. — Prevod sta oskrbeli visokosolca v Pragi gg. A. Dermota in Ivan Kunštic. — Knjiga bo v vanem pogledu krasna; ako bo le mogoče, prinese tudi slike in življenjepisa obeh pisateljic. — Pri vsakem navadnem založniku bi take knjige ne dobili izpod 80 kr., v „Slovenski knjižnici“ pa jo dobi vsakdo za ubornih 30 novčičev v hišo! Zategadel se je le čuditi, da ta knjižnica ne šteje niti 600 naročnikov! Ako pomislimo, koliko knjig je prišlo že v svet potom te knjižnice, da, ko lahko rečemo, da je to podjetje vsaj deloma pokrivalo mizerijo na knjižnem trgu, tedaj smelo trdimo, da bi moralo slovensko občinstvo nekoliko bolj podpirati založnika, ki vstraja v kljub vsem prevaram in bridkim skušnjam. — Naročnina za celo leto znaša le gld. 1.80, ali 15 kr. za snopč. — Doslej je izšlo že 56 snopčev. Razun 1., 3., 5. in 34. so še vsi na prodaj.

„Knjižnica za mladino“. — 24. snopč izide 20. januarja. Takrat se sele naznani, ali bo izhajala tudi prihodnje leto. Ako se do tje proda vsaj za 1000 gld. knjig iz zaloga, bo izdajateljstvo nadaljevalo, ako ne, pa ne.

„Koledar“ iz naše tiskarne je izšel. Poleg navadne koledarske vsebine prinaša dve povesti in drugi del Rutarjevih spisov o goriški deželi. Stranji je nad 200. Cena 50 kr. Naročniki „Soče“ na deželi, ki plačajo do konca t. l. naročnino za celo prihod. leto, dobé koledar brezplačno.

„Popotnikov koledar za slovenske učitelje“ je naša tiskarna skoro že dotiskala. Do konca meseca ga že dobé vsi oni, ki so si ga naročili. — Sematizem solstva in učiteljstva je bil sestavljen po najnovejših podatkih od novembra in decembra. — Cene so: lično v platno vezan gld. 1.40, z zlato obrezo gld. 1.50, v usnje vezan gld. 1.70, z zlato obrezo gld. 1.80.

Dostavljamo, da koledar dobé le tisti, ki pošljejo denar naprej. S pošiljanjem „na upanje“ imamo prelahoste skušnje.

„Ilustrovani narodni koledar“. Leto IX. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celju. Cena broš. 70 kr., eleg. vezanemu 1 gld. — To je krasna knjiga, ki dela vso čast naši tiskarski umetnosti in obrti v obce. Tu je barvana slika Ptujja, krasne slike Pfalca ob Reni, Mostarja v Hercegovini, Hude luknje na Štajerskem, vojvode Ivana jame, gradu Orth i. dr. Dalje so tu slike in kaj mični življenjepisi odličnih Slovencev dr. V. Oblaka, prof. Jos. Lendovskega, kanonika Kluna in Krilana. — Znamenit se nam vidi spis „Celjski grofi“. Belčistika je zastopana le po kratki velikomestni etnici „Pisatelj Orlov“. — Skratka: kdor hoče imeti lično slov. knjigo v hiši, naj si kupi ta koledar.

„Materine sanje“. Slika v jednom dejanju. Spisal E. Gangl. Izdala družba sv. C. in M. Str. 20. — Nadarjeni mladi pesnik je ustvaril res divno pesniško sliko, o kateri bi bilo vredno in potrebno kaj več izpregovoriti. Za zdaj le naznanjamo to delce in opozarjamo nanj slov. občinstvo.

Narodna šola družbe sv. C. in M. v St. Ruperti pri Velikovecu (Ponatis iz „Mira“) Str. 64. Cena 10 kr. — Ta knjižica prinaša zgodovine prve slov. šole na Koroskem. Značilno in zanimivo je tako berilo za odnosaje v Avstriji, kjer je baje „justitia regnorum fundamentum“.

„Nada“ v Sarajevu je dovršila svoj drugi letnik. Prva letnika sta pač največji kras vsaki slovanski knjižnici! List je po jako nizki ceni, kajti za celo leto stane le 6 gld.,

da si izhaja po dvakrat na mesec v obliki drugih evropskih ilustriranih listov, s katerimi se more meriti v vsakem pogledu. — Vsako slov. bralno društvo bi moralo biti naročeno na ta krasni list!

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mästerchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Achte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide, (die leicht speckig wird und bricht), brennt langsam fort, (namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerbricht sie, die der verfälschten nicht. Die Seidenfabriken G. Wanneberg (k. u. k. Hofliefer.) Zürich versenden gern Muster von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann und liefern ein zedne Rohen und ganze Stücke porto und steuerfrei in die Wohnung. (6)

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moka za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta 3. 193 8-11

moka za pitanje

je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiva v znamenovitih in s svinčnem zapečatenih žaklijah od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici

na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kupčinski ulici. P. 59 7-8

Zdravnik

Dr. M. Keršovani se je preložil v lastno hišo

v ulico Barzellini

h. št. 2. 915 1-1

zraven „Sloginih“ zavodov. Ordinuje kot navadno.

Dr. Ivan Vinci, odvetnik v Gorici,

naelected Jos. dr. Jakopiča, se je preselil

iz pokojnikov. stanovanja v Attems-211 ovo palačo na Kornju. 3-1

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda 918
s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20.
priporoča po nizki ceni
svoja pristna briska vina: rebulo, modro frankinjo in druga navadna črna vina, prideške svojih članov.

V zaščito posnemanja in ponarajanja naprošen so p. n. odjemniki, vedno izrecno zahtevati
KRONDORFER s etiketo in plavim Neptunom, kakor tudi paziti na zamašni omot!
Podjetje studenta
Krondorf p. Karlsruhe
83-6 — 26-16
Zalogo v Gorici
ima
Ang. Fornizzi

Dr. Rosa balzam
za zelo deca
iz lekarn
B. FRAGNER-ja v PRAGI
je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero urota tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža.
Pozor! Vsi deli zaboja so prevedeni z: zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.
Glavna zaloga: 2, 28-21
Lekarna B. FRAGNER-ja „pri črtnem orlu“ v Pragi.
Mala strana, vogel Spornova ulice.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr.; s pošto 20 kr. več. — Dnevno postno razpošiljanje.
Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Zdaj boš videla! — odgovori Hudoba in poleti še više, dokler ne dospe do prvega oblaka, pred katerim se je podila jata prijaznih si sov. Zajašeta temni oblak, spregovorita nekoliko besedij, in sove jamejo z oblakom kakor bliski letati prek streh in mestnih zvonikov, dokler se ne ustavijo nad streho srečne matere.

«Aha!» — zakreheče črna žena. — «Zdaj vem, kaj hočeš! Torej da ukrademo materi dete?»

Tako je! — reče Hudoba. — Ako mi ti tukaj s svojim svetom pomagaš, zagotavljam te, da je ne bode bolj zle Hudobe od mene!

«Tako, tako, moji ljubi! Da, zato te tvoja verna Spletka tudi ljubi.

«Toda počakaj! To ne gre tako. Treba je pozvati tudi najine svetovalce, da nam pomorejo!»

Ko to reče, zamahne trikrat z metlo in jo vrže na zemljo. Strašen vrisk in pisk začuje se pod zemljo.

«Semka», deca! semkaj!» vsklikneta Hudoba in Spletka. Zemlja se razklopi in troje črnih vragov vzleti na streho. Ko zagledajo Hudobo, padejo na kolena in mu začnejo lizati prah z nog. Najstarejši vrag je mahal veselo z repičem, a druga dva sta civilila velike zadovoljnosti.

«Zapovej, veliki duh!» zavilijsi vsi trije jednoglasno. Ste li mi tudi sedaj zvesti? vpraša jih Hudoba.

«Naj se nam duše spreobrnejo, ako ti nismo zvesti! Naj postanemo dobrodušni, kakor angelji, ako se ti izneverimo! Zapovej samo in boš videl!»

Torej čujte! Pod to streho živi srečna mati. A vi dobro veste, da ne morem gledati nikake sreče. Idite sedaj in premišlajte, kako boste skrivali dete pred materjo, kadar vam ga midva izročiva.

«O, močna, o silna Hudoba naša slava!» vsklikne najstarejši vrag: «naj nam odpadejo repi, ako ne učinimo vse tako, kakor ti hočeš». In veseli zleté z zvitiimi repi trije vrangi v pekel, sedejo v največji ogenj in začnejo premišljevati, kako skriti dete pred materjo.

Hudoba in Spletka pa sta še malo ostala na strehi in besna gledala v sobi Mater in Sina, kako se jima celo v spanju blaženost in sreča zrcalita na licu.

Med tem je črna žena že izmislila, kaj da stori. Spregovori s Hudobo nekoliko besedij, in on jo od velike radosti še celo poljubi; vržeta zelo težek spanec na dušo materino, na to sedeta na oblak in odletita dalje, krohotaje in javkaje, da jima je začetek šel po volji.

Ves ta čas, dokler se je na strehi to dogajalo, je spala srečna mati trdno spanje. Nakrat se jej zazdi, kakor da je zašla s svojim sinom v neki velik vrt. Nepremagljivi vonj raznih cvetlic in pesmi ptičic mamijo jo vedno dalje in dalje. Začne trgati cvetlice in spletaji je v venec za svojega jedinca; in na vsakem lističu, kakor da so stale napisane z rudečimi črkami besede: Dobrotljivost, Sreče, Milost, smiljenje in Odpuščenje. Dete teka pred njo in veselo skaklja, gledaje toliko cvetlic in slušaje žvrgoljenje slavčevih pesmij. Toda nakrat je pri kraju. Vrta in cvetlice nakrat nedostaje, a njo kakor da zgrabi neka strahovita sila in jo začne nositi vedno dalje in dalje, dokler je ne odnese v neko daljno deželo, kjer ni bilo ničesar. Vzdihuje mati po lepem vrtu in premišlja, kje da najde takih cvetlic za svojega sina? O, on ima tako rad cvetlice in pesem ptičic! Nakrat se zgane. Ostudna roka stegne se po njej in zgrabi njeno dete, pa brzo spet izgine. Mati zavpije in se prebudi. Pogleda okoli sebe in se takoj pomiri; kajti njeno dete je bilo poleg nje; blažen smehljaj je igral na njegovem licu in to pomeni, da so ga v spanju posetili angelji varuhi, da ga razveseljujejo. — Toda pogledjmo, kaj je bilo poslej.

Druzega dne vstane Spletka za rana, vzame palico v roko in tako skrivljena hodi od sosedo do sosedo in jim začne jočaje se pripovedovati, kako je zvedela, da bo srečni materi dete ukradeno, in to v njeni obiteli. Sosedje so verjeli in tekli k materi ter jej naznanili, naj dobro pazi na dete, ker v hiši, kjer ona živi, je nevrednih ljudi, ki jej dete ukradejo. Mater zazebe v srce, spomni se ponočnih sanj; toda zopet se ohrabri in reče: «Kaj! Je li mož, ki bi vzela materi dete? — Nobena mati v moji rodbini ni rodila sina, ki bi bil brezsrčen, da mi odvzame jedino srečo v življenju!»

(Dalje pride.)

Anton Potatzky
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega
in nürnbergskega blaga
na drobno in na debelo.

Jedino 7,36-28
in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi,
za krošnjarije in cunjarje.

Največja zaloga
čevljiarskih, krojaških, pisarskih, popo-
tovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvanja.
Vozički in stoli na kolesih za otroke.
Strune za godala.
Posebnost: Semena za zel-njavo in trave.
Prosim dobro paziti na naslov:
Na sredi Raštelja št. 7.

Rojaki! Pozor!
Gostilna „Pri petelinu“
ulica Ghega št. 7. - v Trstu - blizu j. kolodvora

Podpisani naznanja: sl. občinstvu, da je uredil svoje
gostilniške prostore tako, da more priti v nje gospod
in priprosti kmet. Postreže se vsakega z dobrim jedil-
in lahkim čim ali belim naravnim vinom, in sicer
po taki ceni, da se ne boji tekmovalstva.

Gostilna je vedno prekrhljena z domaćo posu-
šeno in svežo presico, pristnim salomom, kloba-
sami, nanoskim ovčjim in drugim sirom.

Priporoča zasebnikom in kramarjem svoje ve-
liko zalogo črnega in belega vipavskega
vina toliko iz zalogo v Pevčini kot v Trstu.
Prodaja se na drobno in debelo in razpošilja po za-
hlevi na vse strani stroškov prostu.

Vina so teh-le vrste: modra frankinja, ber-
zamin, burgunder, izabela, rumenec stari in novi, belo
stari in novi, rizično stari in novi itd.

Specijalitetna vina črna in bela iz l. 1892.,
1893., 1894. in 1895. v steklenicah od 1 litra 80 kr.,
pol litra 40 kr. — Domači tropinovec se dobi tudi po
naročilu v vsaki meri.

Gostilna je odprta od 7. ure zjutraj do polnoči.
— Priporočajo se svojim rojakom v Trstu in na de-
deli, da ga počaste s svojim obiskom pri vsaki priliki,
drže se gesta „Svoji k svojim“, bežeči udani

Anton Vodopivec,
gostilničar.

94-7

Razpis služeb.

Z novim letom izprazni se pri
banki „Slaviji“
troje uradniških mest,
katerim se določa službenina po dogovoru. — Reflektantje na jedno teh mest
vlože naj svoje s prilogni podpore prošnje do 31. dne decembra t. l. pri
generalnem zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani.

Velika Inomostska 50 kr. loterija Zrebanje 20.
februarja 1897.

Glavni dobitnik 75.000 kron po odbitku 20%.
v gotovini 174 5 11

Srečke po 50 kr. priporočata A. V. Jona in Michlstädter & C. v Gorici.

J. Pserhoferjeva lekarna „pri zlatem državnem jabolku“ na Dunaju
I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve odvajajoče kroglice
je staroznana, lahko odvajajoča domača sredstva. — Te kroglice so iste, ki so znane občinstvu
že več desetletij pod imenom **J. Pserhoferjeve kroglice** in se izdelu-
jejo pristne samo v lekarni „pri zlatem državnem jabolku“, Dunaj, I. Singerstrasse 15. —
Te kroglice stanejo: 1 št. z 15 kroglic 21 nč., jeden zavitek 6 št. 1 gld. 6 nč. Ako
se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 nč., 2 za-
vitka 2 gld. 30 nč., 3 zavitki 3 gld. 35 nč., 4 zavitki 4 gld. 40 nč., 5 zavitev 5 gld. 20 nč., 10 za-
vitkov 9 gld. 20 nč. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja). 208 6-2

Prosimo, da se izrečno zahteva **J. Pserhoferjeve odvajajoče kroglice**
in paziti je, da ima pokrov vsake škatlice isti podpis **J. Pserhofer v rudičnih pismenih**, katerega
je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhofer-
ja, 1 posodica
40 nč., prosto poštnine 65 nč.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica
40 nč., pošt-
nine prosto 65 nč.

Stollov, Kola-preparat, izvrstno
za okrepčanje želodca in živcev. 1-literna stekl.
Kola-vina ali eliksira gld. 3, 1/2 litra gld. 1-60,
3/4 litra 85 novč.

Grenka tinktura za želodec,
(prej življenska esenca, ali praške kapljice ime-
novana). Rahlo raztopljajoče sredstvo, ki oživlja
Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in izozemske farmacevtske specija-
lite, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene ter se na zahtevanje točno in ceno pre-
skrbijo tudi predmeti, kojih ni v zalogi. — **Razpošiljanje po pošti** vrže se točno, a treba je
denar naprej poslati; večja naročila po poštnem povzetju.

Pri pošiljatelj denarja po poštni nakaznici stane porto dosti manj
kakor po povzetju.

in krepki želodec, kadar je pokvarjen, 1 steklenica
22 nč., 12 stekl. 2 gld.

Mastilo za rane, 1 steklenica 50 nč.

Fijakerski prsni prašek, 1 št. 35
poštine prosto 60 nč.

Tamnochininska pomada J. Pser-
hoferja, pospešuje rast las, 1 steklenica 2 gld.

Ranocelni obliž od dok. prof. Sten-
nč., prosto poštnine pa 75 nč.

Univerzalna čistilna sol A. W.
domače sredstvo proti posledicam slabe prebave,
1 omot 1 gld.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo
osebe vseh
stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito
dovoljenih državnih papirjev in srečk, a da
ni potrebna glavica in ni nikak nevarnost.
— Ponudbe pod „Telefater Verdienst“ na
Ruolf Mose, Wien. 197 10-4

Ne slisano še!!

V življenju se ne zgodi več tako redka prilika,
da bi se moglo dobiti le za 2 gld. te-le potrebne
predmete, in sicer 40 komadov: 1 prima-ura,
najelegantnejša, lepo pozlačena, z lepo veržico,
točno kazajoča, z enoletnim jamčenjem; 1 fina za-
pestnica za dame iz pariškega duble zlata; 1
najelegantnejša zapornica za dame nove facone;
1 krasna židana zavratnica za gospode; 1 igla
za isto z umetnimi briljanti; 3 komade elegant-
nih gumbov iz duble zlata z umetnimi briljanti
za prsa; 2 mehancična gamba za manšete, duble
zlačo s patentovanim zapiralnikom; 2 krasna
gumba za ovratnico iz duble zlata; 1 elegantni
prsten za gospoda z lepim kamenom; 6 naj-
nejih barvanih žepnih robcev; 1 krasno in fino
obrobljeno žepno ogledalo; 10 finih angleških
papirjev za pisma in 10 zavitev. Vseh
krasnih predmetov stane z uro vred od 1 do 2
gld. in se dobi, dokler so v zalogi, po poštnem
75-1 povzetju pri krakovski 204-3
trgovski hiši F. Windisch v Krakovu,
(Krakau, Postfach Nr. 16-10).

Na dek. jubel, razstavi odlikovan s srebr, drž. svetlino
Na lovski razstavi s pivo čeno — srebrno svetlino.

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYS-A,
v Pragi na Smihovu
(Praha-Smihov) Vinohradská ulice číslo 816.
se pripravča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po največjih priznanjih in praktičnih sestavih.

V. a. dokaz je na razpelo mnogo priporo-
očih spričal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Gene zelo zmerne, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolno telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto. 13, 52 51

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Najlažje prebavljava izmed vseh arseno-
in železodržalnih mineralnih voda.

Naravno arsen
in
Guberjev orelec
železodržal-
na mineralna voda
SREBRNICA v BOSNI.

Čisto razpošilja se za 2 gld. 100

HENRIK MATTONI
Tuchlauben 14-16 DUNAJ Maximilianstrasse 5
Wildpretmarkt 5
Karlovi vari, Frazensbad. — Mattoni in Wille,
80, 11-11 Budimpešt.

Trgovec z vinom na veliko
Anton Pečenko
Vrtna ulica 8-16 GORICA — Via Giardino 8
55, 38 priporoča

dalmatinsko vino iz Jelše in Šibenika,
pojem

pristna bela
in črna vina
iz
vipavskih,
furlanskih,
briskih in
isterških
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzoce.

Gene zmerne. Pošrežna poštena.

„Goriška ljudska posojilnica“,
(vpisana zadruga z omejeno zavezo)
se preseli 1. jan. 1897.
v hišo št. 9. v ulici Vetturini
(za gostilno „Angelo d'oro“ ali „Pri zlatem angelju“).

Svoje prostore bo imela na levo roko pri tleh.

V edenajstih mesecih je imela letos 444.000 gld. —
prometa.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %
Posojila se dajejo: na menice po 6 1/2 %
na knjižbo po 5 1/2 %

Uradni dnevi za denarni promet so:
nedelja, ponedeljek in četrtek
od 11. do 12. predp.

Za druga opravila vsak dan do poludne.

172 4

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici
priporoča sl. občinstvu

te-le v njeni zalogi izšle knjige:

„Slovanska knjižnica“ Doselej je izšlo 54 brošuranih snopičev. Prodajna cena za snopič je 18 kr. — Celoletna naroč- nina za 12 snopičev je 1 gld. 80 kr.	„Knjižnica za mladino“ Doselej je izšlo 21 tlo vezanih snopičev. Prodajna cena za snopič je 25 kr. — Celoletna naroč- nina za 12 snopičev je 2 gld. 40 kr.
--	--

Materino delo za Boga in domovino.
Za Slovenke priredil po hrvaškem izvirniku Simon Gregorčič ml. — Velja 70 kr. — Knjiga je pohvaljena od devetih južnoslovanskih škofov.

Josip Pagliaruzzi-Krilanove POEZIJE. Dva dela. — Cena vsakemu delu 50 kr.	Josip Pagliaruzzi-Krilanovi Spisi v prozi. Trije snopiči in štiri slike. Skupna cena 60 kr.
--	--

Koledar za goriško nadškofijo za navadno leto 1897.
III. letnik. — Z bogato koledarsko in leposlovno vsebino. — Velja po pošti 50 kr.

Simon Gregorčič: Zbirka pesmij. Cena lični izdaji 30 kr.	Anton Funtek: Izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.
--	---

Kazipot za Goriško in Gradiščansko.

Monsignor Andrej Marušič: Epizoda iz kulturne zgodovine goriške. Cena 10 kr.	Anton Klodič-Sabladoski: „Materin blagoslov“, igra v 3 dejanjih. Cena 15 kr.
---	---

„GLUHONEMI“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. **„GLUHONEMI“.**
Spisal Anton Rudež — 350 str. velike osnine s 25 slik. — Znižana cena gld. 1-30.

Židovsko npravoslovje v Talmudu. Cena 10 kr., 25 kom. 1 gld., 50 gld. 1-50, 100 gld. 2-50.	Poročilo o delovanju deželnega zbora goriškega. Cena 10 kr. v prid „Sloginim“ zavodom.
--	--

Izšla je že knjiga: **„Venec slovanskih povestij“.** 180 str. velike 8.
Čitice iz ruskega, poljskega, češkega, slovaškega in srbohrvaškega življenja. Cena s poštnino 55 kr.

Antona Martina Slomška: Spisi, zbrani za mladino. 5 snopičev. Vsaki snopič stane 25 kr.	V kratkem izide knjiga: Prof. S. Rutar: Zgodovinske črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške.	Andrej Praprotnik: Pesmi cerkvene in druge 2 snopiča. Oba snopiča staneta 5 kr.
---	---	---

„Salonska knjižnica“. Prihodnje izdanje: **„Popotnikov koledar“.**